

Høleposten

Menighetsblad for Høle - Nr. 2 - 2021 - Årgang 20

Foto: Jørgen Gornæs Det kongelige hoff.

**Kronprinsparet
kommer til
Høle kirke.**

Margit Harsson.

Foto: Julie Ulven

Bispevisitas.

Foto: Tor Un, Eskevik Ruud

God sommer

Leder

Sommeren er her igjen, og fortsatt holder vi på med koronadagnaden. Samfunnet åpnes sakte opp, og kanskje kan det være denne gangen. Kirken har vært preget av restriksjoner og bare hatt mulighet for å ta imot et lite antall mennesker. Det har jo vært krevende og til tider irriterende, men det har gått langt mer inn på meg at folk har mistet sine kjære, må leve med ettervirkninger av sykdommen eller har mistet arbeidet å gå til. Mine bønner har gått til dem som har vært hardt rammet av pandemien.

Foto: Anne-Lise Sundøen

For noen uker siden kom den triste beskjeden om at Margit Harsson har gått bort. Bare et par dager tidligere hadde hun sendt meg det tiende manuskriptet om Jørgen Moe. Jeg har satt umåtelig stor pris på det gode samarbeidet og alt hun har bidratt med av interessante artikler og gode oppmuntringer. Jeg ber om Guds fred over Margit og hennes kjære!

Jeg ønsker dere alle en god sommer!

Morten Hansen Hunstad, redaktør

10-års markering 22. juli i Hole kirke

Tekst: Kirkeverge Julie Ulven

I anledning 10-års markeringen etter 22. juli, vil det bli holdt gudstjeneste i Hole kirke torsdag 22. juli kl. 13.00. Kronprinsparet og kommunalminister Nikolai Astrup vil være til stede.

Smittevern setter krav til avstand, og derfor kan det ikke være flere enn 80 gjester inne i Hole kirke den dagen.

De 80 plassene er reservert representanter for frivillige, lokale etater, og organisasjoner om engasjerte seg på særlig vis dagene rundt 22. juli 2011. For at alle som ønsker å delta på gudstjenesten skal få mulighet setter vi opp storskjerm utenfor kirka. Ute vil det også være prester som leder alle gjennom gudstjenesten.

Medvirkende i gudstjenesten er biskop Jan Otto Myrseth, prost Kristin M. Saxegaard, sokneprest Morten H. Hunstad og diakon Torun E. Ruud. Musikk ved Gunda Marie Bruce-sang, August Saxegaard-sang, Madeleine Ossum-fiolin, Gudmund Aurdal-flygel, og Grethe Ulversøy-orgel.

Veien forbi Hole kirke blir stengt så det er ikke mulig å kjøre helt frem til kirken. Det er mulig å parkere ved idrettsanlegg på Svensrud, og ta buss derfra. Skyttelbuss går i perioden 11.30-12.20, og retur etter gudstjenesten. Det er også mulig å parkere ved Røyse skole, og gå de 850 meteren til kirka.

Vi ber om at alle som skal delta på gudstjenesten ute, forhånds utfyller en lapp med navn og telefonnummer på.

Da går registreringen raskt og smittevernsvennlig. Ellers gjelder de vanlige smittevernsreglene om avstand, hygiene, og holde seg hjemme ved symptomer på sykdom.

Bønsnes kirke og Sollihøgda kapell er åpen 22.7. kl 11.00-15.00.

Foto: Det kongelige hoff

Kronprinsparet.

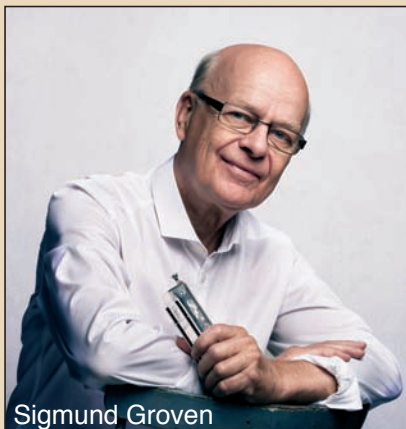

Foto: Torbjørn Tandberg/KMD

Kommunalminister Nikolai Astrup.

Kjente og kjære musikere til Hole kirke

Sigmund Groven og Henning Sommerro er bare to av mange kjente og kjære musikere som gir konserter i Hole kirke på ettersommeren.

Sigmund Groven

Samfunnet åpnes gradvis opp, og i Hole kirke planlegges nå flere flotte konserter i august og september.

- Dette har vi gledet oss til lenge. Nå ser vi virkelig fram til å kunne samles i kirken og nyte

vakker musikk, sier kantor Grethe Ulversøy som administrerer konsertserien.

Konsertene var opprinnelig satt opp i fjor som Bønsnes sommerfestival i Bønsnes kirke, men måtte utsettes på grunn av koronapandemien. Fortsatt gjør smittevernreglene at det er umulig å gjennomføre konsertene i middelalderkirken på Bønsnes, og derfor blir de nå flyttet til Hole kirke som er romsligere.

Den første gjenåpningskonserten blir **søndag 1. august** med den etterspurte fiolinisten

Arvid Engegård, trekkspill-virtuosen Håvard Svendsrud og bassist Svein Haugen. Trioen lover varierte toner fra så vel det klassiske repertoaret som festlig sigøynermusikk og livlig tango.

Engegård-trio

Konsert nummer to **søndag 22. august** vil by på klassiske perler med sopranen Gunda-Maria Bruce, kantor Grethe Ulversøy, og den unge cellisten Sandra Lied Haga. Gunda Marie Bruce er godt kjent i lokalmiljøet blant annet fra sommerkonserter på Hadeland glassverk og som solist med Ringerike Vocalis. Cellisten Sandra Lied Haga har vunnet mange priser for sitt spill, og på konserten i Hole kirke får vi høre henne framføre musikk av Johann Sebastian Bach.

Søndag 5. september blir det igjen storfint besøk. Da kommer Sigmund Groven, Henning Sommerro og Marianne Bye Granheim med et ut-søkt og spennende program som spenner fra folkemusikk til visesang. Groven er en av verdens fremste utøvere på munnsspill, og Sommerro, som kanskje er mest kjent for sin melodi "Vårsøg", skal spille orgel og flygel. Tredje artist, sangerinnen Marianne Bye Granheim, har røtter fra gården Bye på Røyse. Hennes bestefar var den folkekjære NRK-profilen og visekunstneren Erik Bye. Sommerro, Groven og Erik Bye samarbeidet mye.

Marianne har fortsatt samarbeidet med bestefarens musikervenner, og hun har mange av Erik Byes sanger på repertoaret.

Bønsnes sommerfestival står som arrangør av konsertserien i samarbeid med Hole menighet. Vi takker hjerteligst for sponsorstøtte fra Sparebank1 Ringerike-Hadeland og for støtte fra Norsk Kulturråd og Hole kommune.

Alle smittevernregler vil bli godt ivaretatt under konsertene.

Billetter kjøpes på www.ringbillett.no på forhånd.

Velkommen til konserter!

Marianne Bye Granheim

Henning Sommerro

Jørgen Moe Hans Gude og Jørgen Moe – to gode venner med samme skjebne.

Av Margit Harsson

Husmannsplassene Hanserud tegnet av Hans Gude (1825-1903). Gude var på Ringerike og besøkte gården Moe i Steinsfjerdingen flere ganger, første gang i 1848. I 1877 tegnet Hans Gude illustrasjoner til Folke og Huldreeventyr.

Foto: Avfotografert etter kopi på Mo. Hole bygdarkiv nr. 2033. Ukjent hvor originalen er.

Jørgen Moe og Hans Gude har det til felles at de er best kjent som halvparten av et par, Moe som «Asbjørnsen og Moe», og Gude som «Tidemand og Gude». Men de har mer til felles, og i denne artikkelen vil jeg fortelle litt om hvorfor Moe og Gude ble så gode venner på 1840-tallet, da Moe var i 30-årene og Gude i 20-årene.

Hans Gude (1825-1903) er kjent som en av våre fremste landskapsmalere, og da særlig i samarbeid med Adolph Tidemand (1814-1876), som er kjent som en ypperlig figurmaler. Det kjente maleriet «Brudeferden i Hardanger» er et samarbeid, der Tidemand har malt figurene og Gude landskapet. Det er sagt om Jørgen Moe (1813-1882) at han var en mester i å male med ord, og at han mellom poeter er hva Hans Gude var blant malere (Brinckmann 1914).

Fra 1845 til 1853 var Jørgen Moe lærer ved Krigsskolen i Kristiania, der han underviste i religion, norsk og logikk. I denne perioden hører vi om flere

gode venner, og blant disse er Hans Gude en av «Moes nærmeste kunstnervenner» (Gjefsen 2011:157). Den nystartede Studentersangforeningen fikk i 1845 Halfdan Kjerulf som dirigent, og med ham kom nasjonalromantikken inn i norsk musikkliv. De arrangerte populære konserter, og de som jevnlig møtte fram på konsertene, var blant annet Gude, Moe, Asbjørnsen og Welhaven. Gude hadde studert noen år i Tyskland, men kom tilbake til Norge i 1845.

Det urolige året 1848

Året 1848 er kalt *revolusjonsåret* på grunn av februarrevolusjonen i Frankrike. Det førte til krig og mye uro på kontinentet. Norske kunstnere som bodde på kontinentet, særlig malere og musikere, valgte i løpet av våren 1848 å reise hjem. Noen av de norske kunstnerne oppholdt seg i Düsseldorf, og det heter at flere av düsseldorferne kom hjem i juni. Mange av dem bosatte seg i hovedstaden, som dermed ble sentrum for et uvanlig rikt kunstnermiljø, der malere, musikere og forfattere inspirerte hverandre (Herresthal 1993:78-79).

Adolph Tidemand var en av dem som kom tilbake fra Düsseldorf i juni, Gude hadde allerede kommet, og det måtte feires. Sankthansaften ble det arrangert en fest til ære for Tidemand og Gude. Jørgen Moe skrev i den anledning velkomstdiktet «Til Adolph Tidemand og Hans Gude», der første vers begynner slik: «Før ud I drage til Fjeld og Fjord – Og Dødens enlige hytte, I denne Kreds til et kjærligt Ord – I vil med Venlighed lytte.»

Etter festen sankthansaften refererte *Christiania-posten*: «Paa Opfordringen om at give vore berømte Landsmænd, Tidemand og Gude, en Sexa under deres Ophold her havde en Del akademiske Borgere samlet sig Fredag Aften på Lyststedet Solied. Efterat nedenstaaende af Hr. Jørgen Moe forfattede Sang var afsungen, udbragte Hr. Lektor Collett med et indledende Foredrag, hvori han viste deres Værd for Norge, de tvende Kunstneres Skaal.» (Dietrichson 1878:176). Ordet *Sexa* ble brukt om en sammenkomst med et enkelt måltid mellom klokka 6 og 7 (18-19).

Nasjonalromantikk og Kunstnerforening

I denne perioden på 1840-tallet hadde nasjonalromantikken sin beste tid i Norge, og den inspirerte mange kunstnere. Kunstmalerne malte norske fjell-landskap, poetene skrev om «brusende bekker og høye fjell» og musikerne spilte gamle folkemelodier. De nasjonalromantiske kunstnerne lot seg inspirere av norsk natur og gammel norsk kultur.

Gude skriver om sine planer til Betsy, hans tilkommende kone: «Jeg holder i disse Dage på med en stor Plan, som jeg allerede tildeels har sat i Værk, - den er nemlig, at fåe alle de stridende og kjævlende Elementer her i Byen samlet i et Selskab – det har nemlig så ofte gjort mig ondt, at en heel Deel af de Folk, som enten ere Kunstnere eller i al Fald intelligente Folk have levet sådan i Hårene på hinanden -.» (Lessing 1924:126)

Hans Gude, malt av Julius Amatus Roetingkst.

Kunstnerforeningen av 1848

Kunstnerforeningen konstituerte seg 27. nov. 1848, og hadde da rundt 40 medlemmer. Det var musikere, malere, forfattere, billedhuggere og arkitekter, og takket være Gude kom flere kunstnere på talefot igjen og kunne samarbeide og inspirer hverandre.

Dagen etter stiftelsen, 28. nov. 1848, skriver igjen Gude til sin Betsy: «Igaar havde vi igjen Kunstnerforening; jeg veed ikke om jeg har fortalt Dig om denne Forening, som Schirmer og jeg havde faaet istand, og som vist skal føre til meget Godt, og det begynder ogsaa nu at vise sig. Igaar var der f. Ex. hyggeligt og prægtigt dernede, igaar constituerede vi os ordentlig. - Igaar havde Tidemand og jeg nye Compositioner at forevise og Jørgen Moe forelæste nogle nye Digte.»

Så forteller Gude om kunstnerforeningens ønske om å arrangere aftenunderholdning til inntekt for «fattige, talendfulde Kunstnere»: «Jeg forelagde Selskabet en stor Plan som Tidemand og jeg har utklækket, og som går ut på at fåe en Fest istand til Markedstiden, og til denne Fest levende Billeder, sådan som her aldrig er bleven præsteret – Musikerne componerer og arrangerer Musik dertil, og Poeterne skriver Vers, og de morsomme Folk må skaffe Moro. – Hele denne plan blev optaget med et

uhyre Bifald, og saa blev der valgt en Direktion, og ved dette Valg blev jeg hædret med de fleste Stemmer, og Schirmer og Tidemand vare de to Andre -.» I Hans Hansens Asbjørnsen-biografi (1932:467 f) heter det at Asbjørnsen var kunstnerforeningens stifter, at det var Asbjørnsen som foreslo at man skulle lage aftenunderholdning, men dette stemmer dårlig med andre og mer samtidige kilder, som f.eks. Gudes brev til Betsy 28. nov. 1848.

Kunstnerforeningens aftenunderholdning

I mars 1849, tre kvelder på rad i Christiania Theater, arrangerte kunstnerforeningen en nasjonal kulturfesten der alle norske kunstarter skulle vises fram. Hensikten var å fremme det nasjonale i kunsten, å skaffe til veie midler til fattige og talentfulle kunstnere og gjøre allmuen og myndigheter oppmerksom på ansvaret de hadde for den nasjonale kunsts utvikling. Det var et imponerende program (gjengitt i Herresthal (1993:82-87), og her følger noen «godbiter». Festen begynte med en ouverture over norske folkemelodier, så fulgte en prolog av J. S. Welhaven.

Tre mannskor, studentenes, handelsstandens og håndverkenes mannskor med til sammen 100 sangere, var for anledningen slått sammen og sang Jørgen Moes dikt *Aftenstemning* til en gammel folketone. Første vers begynner slik: «Nu synker Aftenen sagte ned - Med gylden Rødme paa Sø og Lier, og lydløs Taushed og yndig Fred – Til rolig Slummer Naturen vier.»

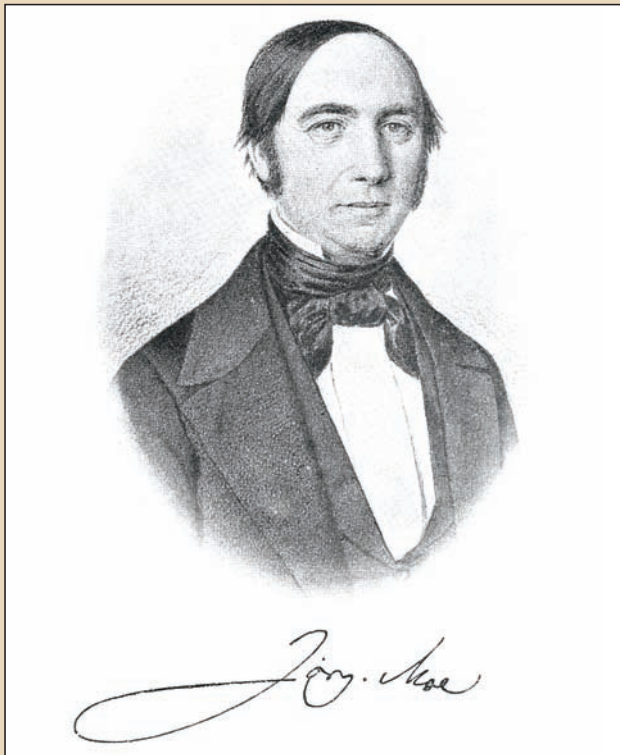
Diktet ble fulgt av et tablå som viste Tidemand og Gudes maleri *Aften paa Krøderen*.

I 2. avdeling ble Jørgen Moes dramatiske dikt *Fanitullen* deklamert av Anton Smidt, fulgt av Tidemand og Gudes maleri *Mandefald i et Bondebryllup*, et maleri som var inspirert av nettopp Moes dikt *Fanitullen*.

I 5. avdeling spilte Ole Bull *Sæterbesøget*, en melodi som inspirerte Jørgen Moe til å skrive diktet *Sæterjentens søndag*. I ettertid er Moes tekst og Bulls komposisjon blitt en av våre «mest yndete nasjonale sanger» (Herresthal 1993:86).

Selv om det var mange poster på programmet, ser vi at Jørgen Moe var sentral med flere av sine dikt. På kunstnerfesten smeltet maleri, musikk og dikt sammen, og det ble «Jubelens stormende Hav». Den norske festen hadde sitt forbilde i en tysk fest arrangert til inntekt for fattige schlesiske veverer, og idéen med levende bilder var etter düsseldorfsk mønster, skriver Gude i et brev til H. Kjerulf (Hansen 1932:470).

Men festkveldene i teateret ble dessverre bare et blaff. Drømmen om et levende kunstnermiljø i Kristiania, og ideen om en norsk kunstscole under Tidemand og Gudes ledelse, falt til jorden. Alt høsten 1849 reiste flere norske billedkunstnere sørover igjen. Gude reiste høsten 1850. Da hadde han solgt så få malerier at han skjønnte han aldri kunne forsørge en familie i Norge. «Så kort kunne en norsk kulturblomstring vare», skriver Gjefsen (2001:223).

Jørgen Moe (1813-1882).

En skjebnesvanger diktomtale

Jørgen Moes første diktsamling, kalt *Digte*, kom ut før jul i 1849, men med årstallet 1850 påtrykt, noe som var vanlig den gang, og som forklarer hvorfor begge årstallene forekommer i omtaler av diktsamlingen. *Digte* inneholder 40 dikt, blant annet Sæterjentens søndag, Fanitullen og Paa Kleven. Moe får mye ros for diktene sine. Den 28. november skriver f.eks. Hans Gude i brev til Betsy: «En Deilig Nyhed har jeg for Dig – det er Jørgen Moes Digte, som nu ere udkomne, og som jeg skal sende Dig. Det bliver morsomt. Du kan troe der ere mange prægtige Sager der.»

Satiriske Krydseren

Men ikke alle er like begeistret. I det satiriske ukebladet *Krydseren* står det 16. mars 1850 en omtale av Jørgen Moes *Digte* som jeg vil kalle ganske ondsinnet. Journalisten er anonym, og her følger et utdrag: «Rigtignok have vi ikke den Fornøielse at kjende Hr. Moe personlig og vide ikke, om der bor noget Andet i Ham, end hvad man «udvendigfra» faar se. - - - Hr. Moe er virkelig ingen norsk

Normand, han er meget mer en Kjøbenhavnsk Normand. Han står egentligt som en Mand i Christiania-Posten bemærkede, udenfor Folket og betragter det igjennem sin Lorgnet med en egen intelligent-formem Mine, med et Anstrøg af det farisæeragtige Overmod, der, som vi ovenfor berørte, er et Karaktertræk hos vore nyomvendte Landsmænd. --- Der er aabenbart to Naturer i Hr. Moe: en norsk og en unorsk, og vi ere bange for, at den sidste Natur er den sande, og det øvrige mere eller mindre Affektation. Der er Adskilligt ved Hr. Moe, som minder os stærkt om de svagere Gemytter blant vore Landsmænd, saaledes som de gebærdede sig kort efter vor Planets Skabelse. I flere af denne Digtets Arbejder, i hans med en besynderlig intelligent Prunk (glans og prakt) udstafferede prosaiske Stykker, og i enkelte poetiske Frembringelser, f. Ex. I det forfærdelig unorske lille Stykke «Ønsker» osv. synes os den virkelige Jørgen Moe at komme tilsyne, det sande Udtryk – ikke af Fjeldnaturen, men af den Natur, som var raadende blant en Del af vore Landsmænd før Omvendelsen til det Nationale.» Det er en merkelig omtale av Moes *Digte*. Boka inneholder som nevnt diktet *Fanitullen*, omtalt som «et pletfrit Mesterværk» i *Den Norske Rikstidende* 1. des. 1849. Og samme sted omtales Knud og Birgit og Guttorm Svendkall som «ægte norske Digtninger, der lige til de mindste Detaljer ere sande og poetiske». Men omtalen i *Krydseren* inneholder kun kritikk, først og fremst av dikteren selv.

Jeg tillater meg å påstå at det er en både primitiv og infam omtale som i høy grad fanger opp noe av den senere Janteloven. Norske kunstnere som bor i utlandet må ikke tro de er noe bedre enn andre norske kunstnere.

Omtalen i *Krydseren* ble skjebnesvanger for Jørgen Moe, det ser vi av brevet som Gude skriver til Betsy 18. mars 1850 (Gude 1924:340): «Ak, søde Besy, der gives dog saa meget Ondt; nu har der hændt Noget som dybt har bedrøvet mig. Jørgen Moe har skrantet lige siden Juul, og han har seet mismodig du. Jeg har ikke kunnet begribe, hvad der feilede ham, men underligt var det, at han ikke taalte at jeg deltagende spurgte ham. Da saa han bare mistroisk paa mig og havde et saa forunderligt Udtryk i sit Ansigt, som jeg dengang ikke kunde forstaae Grunden til. Nu, i de sidste Dage ere vi, hans Venner, endelig kommet efter Sammenhengen. Der har nemlig i *Krydseren* staaet flere Opsatser om hans Digte, og de ere der paa en skaanselløs Maade revne ned, og gjordt Nar af, paa samme Maade, som man daglig seer det Hjertelige og Smukke nedrevet af hjerteløse Mennesker. Dette har virket saa voldsomt paa Moe, at – ja tænk Dig det Skrækkelige – at vi frygte for hans Forstand.

I den senere Tid har han nemlig i Alt, hvad der hændte, seet Forfølgelser mod sig; Naar der er kommet Nogen udenfor hans Dør, har han fareet sammen og yttret at der vist kom Nogen, som vilde gjøre ham fortræd. Selv os, hans bedste, inderligste Venner har han mistroet. - - - Er det ikke altfor sørgeligt? Imidlertid haabe vi nok, at det skal rette sig igjen. Han er nu reist hjem til Ringeriget, og kunde hans Helbred blive stærkere, saa var der nok Haab om at faae de Griller væk. Gud lægge sin Velsignelse til. Der gives ikke en saa ædel og øm Sjæl, som Moe; men jeg havde tiltroet ham mere Kraft og en stærkere Charakter. Her har ogsaa den Tvivlen paa sig selv og paa de egne Frembringelser, som Kunstnere, virkelige Kunstnere altid lide under, gjordt Sit til dette Resultat.»

Gude beklager til Betsy at han skriver om sørgelige ting, «Men dette vilde jeg dog fortælle Dig, fordi Du ogsaa holder af Moe.»

Gude avslutter brevet med å fortelle at også han blir angrepet som kunstner: «Jeg kommer til at tænke paa det frygtelige Angreb paa mig i Morgenbladet. Har du læst det? Saa maa Du ikke troe, at det er saadan, som han siger.» Gude får kritikk for noen trær som «slet ikke ere saa godt fremstillede». Men Gude synes angrepet er en dum overdrivelse som han slett ikke tar seg nær av.

Avslutning

Den skånselløse omtale, og dette å bli gjort narr av offentlig, fikk som nevnt skjebnesvangre følger for både Gude og Moe. Gude forlot etter hvert Norge for godt. I perioden 1854-62 var han professor ved akademiet i Düsseldorf, i 1864-1880 var han professor ved Akademiet i Karlsruhe, og i 1880-1901 var han professor ved Akademiet i Berlin, der han døde i 1903, 78 år gammel.

Jørgen Moe var i 1850 blitt 37 år gammel. Han hadde fram til da arbeidet mye med folkedikting, og ønsket å fortsette med det. Men så ble ikke hans universitets-stipend forlenget. I mellomtiden hadde han også møtt henne som skulle bli hans kone, Sophie Sørensen. De forlovet seg i november 1851. Men for å kunne gifte seg og stifte familie, måtte

Moe ha et sikkert levebrød. Han valgte derfor å fullføre sitt teologiske studium, og i 1852 tok han de praktisk-teologiske prøver.

Så giftet han seg i 1854, året etter at han ble kapellan i Krødsherad. Og seinere ble han både prost og biskop, så karriere gjorde han også på dette området.

Jørgen Moe døde som biskop i Kristiansand i 1882.

Litteratur:

Bang, Elisabeth Wikborg:

Da Jørgen Moe bestemte seg til å bli prest.

I: Kronikk i Aftenposten 1963. Brinckmann, Chr: *Jørgen Moe 1813 - 22de april 1913*. Kronikk i Aftenposten 22. april 1963. Nr. 199. Dietrichson, L: *Adolph Tidemand, hans Liv og hans Værker*. Chr. Tønsbergs Forlag, Christiania 1878.

Gjefsen, Truls: *Peter Christen Asbjørnsen - diger og folkesæl*. Oslo 2001

Gjefsen, Truls: *Jørgen Moe. En biografi*. Oslo 2011.

Gude, Hans og Betsy: *Hans og Betsy Gudes brevveksling*.

I. del. *Forlovelsestiden*. Kristiania 1924. Hansen, Hans: *P. Chr. Asbjørnsen. Biografi og karakteristikk*. Oslo 1932.

Herresthal, Harald: *Med Spark i Gulvet og Quinter i Bassen*. Musikalske og politiske bilder fra nasjonalromantikken gjennombrudd i Norge. Universitetsforlaget 1993.

Krogvig, Anders: *Breve fra Hans Gude til Jørgen Moe og P. Chr. Asbjørnsen*. I: Kunst og Kultur, 6. årgang. Side 148-167. Kristiania 1916-17.

Krydseren. No 48. Den 16de Marts 1850. Satirisk ukeblad med svært negativ omtale av Jørgen Moes *Digte*.

Lessing, Caren: *Hans og Betsy Gudes Brevveksling*.

Kristiania 1924. Walton, Stephen J: *Ivar Aasens kropp*. Samlaget 1996.

Welhaven S. V: *Johan Sebastian Welhaven: Samlede verker*.

I-V. 1990-1992 Innledning og kommentarer ved Ingard Hauge. [har kopi av sider der Jørgen Moe er omtalt] II 1990:470.

GOMNES ASFALT

Ødegårdsveien 26 – 3530 Røyse

Byens egen bank

SKUE SPAREBANK

HØNEFOSS

www.skuesparebank.no

Pilegrimsvandringer gjennom Holebygda

Tekst og bilder: Torun Eskevik Ruud

I vår har pilegrimsleden gjennom bygda vår blitt flittig brukt. I løpet av vårmånedene har konfirmanter, staben i Hole menighet, ansatte og innsatte fra Ringerike fengsel og mange flere benyttet seg av leden.

«På Sporet»

Vi startet i april med «På Sporet» der vi la ut rebusposter fra Hole kirke til Norderhov kirke og videre til Haug kirke. På åpningsdagen kunne man gå innom 3 middelalderkirker langs leden fra Hole til Haug. Vet du forresten svaret på disse postene? Hva betyr ordet pilegrim og hvor ender pilegrimsleden som går gjennom Hole? De som sendte inn svar, ble med i trekningen av nyttige premier. Både unge og eldre har blitt bedre kjent med pilegrimstradisjonen i vårt nærmiljø. Sesongen er langt fra over. Selv om rebuspostene tas ned, ligger pilegrimsleden åpen for alle.

Hva med å gå leden fra Bærum over Krokskogen? Pilegrimsmerkene lyser opp og innbyr oss til spennende vandringer, alene eller sammen med andre. Inviter både seg selv, Gud og en venn som medvandrer! «Herren selv skal gå foran deg. Han skal være med deg. Han svikter deg ikke og forlater deg ikke.» Fred og alt godt!

Konfirmanter langs pilegrimsleden

Som en del av konfirmantundervisningen tilpasset koronasituasjonen, passet det fint å ha utendørs undervisning. Å gå pilegrimsleden fra Bønsnes kirke til Hole kirke med noen stopp underveis, tok snau 2 timer.

Vi delte inn i 3 grupper som gikk hver sin gang. Et av høydepunktene var rasten ved Skomakerstua i Frøshaugåsen. Der ble det servert Kvikk Lunsj og anledning til å ta en titt inn i stua, som er en rasteplass for pilegrimer.

*Norderhov kirke
– et pilegrimsmål.*

*Rebuspost
langs leden.*

Neste stopp var utsiktspunktet over Holebygda med kirka, Norderhov og Krokskogen. Noen syntes at pilegrimsturen var kort og gikk for fort.

En konfirmant sa at han hadde hatt en koselig tur.

Vi kan alle være stolte av Holekonfirmantene, som er både sporty, hyggelige og interesserte i Holes lokalhistorie.

Takk for en flott pilegrimsvandring sammen med en superfin gjeng!

Et vakkert skue.

En pust i bakken.

Målet i sikte.

Pilegrimsvandring med innsatte og ansatte i Ringerike fengsel

I flere år har Ringerike fengsel tatt med noen innsatte på pilegrimsvandring mellom Bønsnes kirke og Norderhov kirke. Vårens vandring startet ved Norderhov kirke i strålende sol og sommervarme. I Hole kirke ble det mat for både mage, sjel og ånd. Kantor Grethe spilte vakre orgeltoner under lyttingen.

Etter å ha slitt oss opp bakkene til Frøshaugåsen, passet det fint med en rast hos Karin Røise og Skomakerstua. Karin tok som alltid imot pilegrimene med åpne armer og varmt hjerte. Hun serverte sine nystekte vafler etter oppskrift fra Sjømannskirken i København. Vi fikk et gripende foredrag om historien bak Skomakerstua og om ikonene som hun fikk i gave av billedkunstneren Heidi Glattre. Terje fengselsprest takket for gjestfrihet, gode ord og servering.

Etter over en mils vandring med svette kropper og tilløp til såre føtter, var vi innom Bønsnes kirke. På alteret ble det lagt steiner som symbol på byrder vi bærer med oss i livet. Det kan være godt å legge fra seg ting som tynger. Noen valgte å kaste steinen i Tyrifjorden.

Siste stoppested var nemlig Bønsnesstranda med mulighet for bading. Det var flest bleikinger blant pilegrimene, men Terje prest og noen vikinger kastet seg uti det iskalde smeltevannet.

For de innsatte var dagen en gave. Opplevelsen av å være pilegrim for en dag, være en del av et trygt og godt fellesskap, gå gjennom et vakkert og sommerkleddt landskap, skapte forhåpentligvis et godt minne. Kanskje kan erfaringen gi større selvrespekt og redusere ensomhetsfølelsen?

Skomakerstua – en rasteplass for pilegrimer.

Endelig målet i sikte.

Fagert er landet du oss gav.

I Guds hus er det mange rom, og i Guds hage er det plass til oss alle. Vi har alle en pilegrim i oss, underveis på vår livsvandring: «Deilig er jorden, prektig er Guds himmel, skjønn er sjelenes pilegrimsgang. Gjennom de fagre riker på jorden går vi til paradiset med sang.»

Vandring fra Bønsnes kirke over Frøshaugåsen til Skomakerstua

I skrivende stund forbereder vi årets kortvandring fra Bønsnes kirke over Frøshaugåsen til Skomakerstua.

Den røde stua har blitt til en kjærkommen rasteplass for pilegrimer fra hele verden. Selv om det har vært få utenlandske vandrere i koronatiden, vil mest sannsynlig vandringen tilta i årene framover.

Vi håper at kortvandringen vår vil fortsette som en årlig tradisjon med oppstart og utsendelse i Bønsnes kirke, med kafferast og spennende foredrag ved Skomakerstua.

Takk til Karin Røise for stor gjestfrihet!

Karin Røise utenfor Skomakerstua.

Heidi Glattre forteller om sitt ikon Madonna Beneficium på fjorårets vandring.

Stabstur langs leden fra Hole kirke til Norderhov kirke

Tekst og bilder av: Kirkeverge Julie Ulven

Når staben i Hole kirke skal gjøre noe spesielt sammen, går vi pilegrimstur. En litt gråtung maidag hadde vi tatt på oss vandreskoene og var klare for pilegrimsleden fra Hole kirke til Norderhov kirke. Første etappe gikk på grusveien, langs jordekanter og sti. Veldig mørke og regntunge skyer var samlet over Ringerike, og i starten sendte de et par regndråper etter oss. Men så vant solens stråler, og vi hadde supert vandrevær hele turen videre.

Vi hadde avtalt stopp på Mo gård, hvor vi fikk høre historien om gården, Jørgen Moe og hans eventyr.

Siste etappe til Norderhov gikk på sti og vei. Leden er godt merket, så det er lett å finne frem. Som innflytter i distriktet lar jeg meg fortsatt imponere av hvor vakkert det er i Hole. Jeg ble stadig hengende etter fordi det var en detalj i naturen jeg måtte studere, stoppe opp for å nyte landskapet eller ta bilder.

Mye spennende fotomotiver.

Det vakreste i verden er Guds skaperverk, og det finnes det rikelige av langs pilegrimsleden.

Staben i Hole kirke på pilegrimsvandring.

FV: Diakon/trosopplærer Torun, adm. sek. Hildegunn, prost Kristin, menighetsrådsleder Anne og kapellan Kaja.

Norderhov kirke i sikte.

Prost Kristin Moen Saxegaard på trappa til Norderhov kirke.

Kirkeverge Julie Ulven.

Vil ditt firma
være synlig i Hole?
Fortelle alle i bygda
hva dere kan tilby?
Eller bare gi en
firmastøtte til Holeposten?

**Annonser
fra kr. 800,-**

Ta kontakt med
post.hole@kirken.no

Bispevisitas i Hole

Tekst og bilder kirkeverge Julie Ulven

Biskop Jan Otto Myrseth og medlem av Hole menighetsråd Christian Grønseth.

Det er 15 år siden forrige bispevisitas i Hole. Høsten 2020 var vi klare til å ønske biskop Jan Otto Myrseth velkommen. I forkant av visitas hadde vi skrevet en fyldig rapport med statistikk, fakta om menigheten, egne vurdering og tanker om Hole menighet. Som så mye annet i 2020 ble visitasen ikke helt som planlagt pga korona.

De interne møtene med menighetsrådet og samtaler med ansatte ble gjennomført i november 2020. Møte med kommuneledelsen og bispevisitasgudstjenesten ble gjennomført først i mai 2021. Elevene ved Sundvollen oppvekstsenter hadde planer om å «Grille en biskop», dette ble dessverre avlyst. I tillegg ble også biskopens medvirkning på gudstjeneste i Hole kirke avlyst.

Biskop Myrseth la frem sin bispevisitasrapport etter gudstjenesten i Norderhov kirke 9. mai.

Det var med en viss spenning vi mottok tilbakemeldingen fra biskopen. Det følte nesten litt som å motta sensuren etter en eksamen.

Biskopen fremhevet som positivt blant annet:

- et inntrykk av god trivsel, og godt og løsningsorientert samarbeid bland de ansatte.
- oppdaterte og god digital satsning. Spesielt sokneprestens digitale konfirmanntimer «Kort sagt».
- veldig høy standard på kirkemusikk, konserter og kor.
- godt og variert arbeid innen trosopplæring, og skole-kirkesamarbeid.
- veldig fin kirkegård, fremhevet spesielt den unike barnelunden.
- god dialog og tillit i samarbeid med kommunen.

Biskopen hadde også noen utfordringer til Hole menighet. Han nevnte blant annet at det bør bli innlagt vann inne i garasjen, og et offentlig WC på kirkegården. Det bør være større stillinger da det er flere som jobber ufrivillig deltid. Biskopen oppfordret også Hole menighet å inngå et misjonssamarbeid.

Vi har god økonomisk styring, men fortsatt må vi utsette viktige oppgaver og nødvendig vedlikehold.

Takk til biskopen for gode og konstruktive tilbakemeldinger. Og spesielt takk for gode og rosende ord til alle oss som jobber i og for Hole kirke og Hole menighet.

Rapporten er i sin helhet bli lagt ut på www.kirken.no/no.

Fra bispevisitas gudstjenesten.

Sommerandakt

Av Morten Hansen Hunstad

«... for at vi i Jesus skulle få Guds rettferdighet» (2.Kor 5,21), skriver Paulus til korinterne og vil med det understreke at frelsen er en gave som kommer fra Gud, ikke noe vi selv kan skape eller fikse. Paulus skriver like før at «alt er av Gud» (2.Kor 5,18), og med det sikter han ikke bare til frelsen, men også til skapelsen. Gud skaper her og nå gjennom sin livspust, gjennom naturen og menneskers godhet. Skapelse er ikke noe som har vært, men noe som skjer akkurat nå. Hele tiden. Uavbrutt. Siden den verden Gud skaper hele tiden, ikke har den relasjonen til Gud som den burde ha, er Paulus opptatt av at det må skje en forsoning mellom Gud og verden.

Slik jeg forstår Paulus, er det noe som skjer i Jesus. Forsoningen muliggjøres av det Jesus går gjennom i påsken med død og oppstandelse. Kirkens gode budskap om frelse i troen på Jesus Kristus er forsoningens budskap og handler om at de dømte og troende får del i Jesu oppstandelse.

Paulus bruker uttrykket Guds rettferdighet. Det er et uttrykk som kan forstås på to helt forskjellige måter. Det var blant annet dette vår kirkefar, Martin Luther, slet med i klosteret – før han ble reformator. Guds rettferdighet kan, litt vanskelig sagt, enten ses som en objektsgenitiv eller subjektsgenitiv. Genitiv handler om eierskap: Mannens hund eller kvinnens bil osv.

Rettferdighet bærer i seg et verb og kan uttrykkes slik: å rettferdiggjøre. Når det kan skilles mellom subjekt og objekt, handler det om hvem som utfører denne handlingen. Siden det står Gud foran, kan det enten bety, som Martin Luther lenge trodde mens han bodde i klosteret, at Gud er objektet som skal motta vår rettferdighet. Da blir det viktig å gjøre alt en kan for å blidgjøre Gud. Men på et tidspunkt endret Luther sitt syn og begynte å se på uttrykket som en subjektsgenitiv: Gud handler, Gud rettferdiggjør, ikke mennesket.

Det forandret hele Luthers teologi og fikk stor betydning for reformasjonen. Nåde og frelse er noe Gud gir, ikke noe som mennesket presterer gjennom egne handlinger. Når vi snakker om frelse, er det alltid Gud som er subjektet og den som handler. Mennesker kan bare ta imot, aldri bidra til egen frelse.

Måten mennesker tar imot gaven på, er gjennom troen. Å tro = å ha tillit til. Når Paulus og senere Luther er så opptatt av at folk skal tro, tenker de på tillit, ikke først og fremst på å ha alle de riktige tankene i hodet.

Jeg møter enormt mye tillit til Gud hos folk i jobben min. Folk har tillit til Gud, men er litt usikre på det ene og andre lærepunktet. Derfor vil de ikke se seg selv som kristne. De tenker at som kristen må en leve på en helt bestemt måte og ha en hodetro som er helt enig med kirken. For meg er disse menneskene like kristne som meg, for de kjenner tillit til Gud og er åpne for at Guds rettferdighet er en gave. Takk, Gud, for den gaven!

God sommer!

Foto Torun Eskevik Ruud

Om kongene i Holes kommunevåpen

Av Bjørn Geirr Harsson

Like før jul i 2020 utga Hole historielag en liten bok på 64 sider med tittelen «Holes bidrag til den tidlige Norges-historien». Der er det gitt en mer uttømmende beskrivelse av de fire vikingkongene som er symbolisert med kongekroner i gull på rød bunn i Holes kommunevåpen; nemlig Halvdan Svarte, Sigurd Syr, Olav den hellige og Harald Hardråde.

Holes kommunevåpen

Når vi leser i de gamle kongesagaene, er det lite å finne om disse kongenes fødested og barndom. Men ved å sette sammen ulike utsagn fra sagaene og andre kilder, er det mulig å si at de fire hadde sterk tilknytning til Hole, og da står den gamle kongsgården Stein sentralt. Stedsnavn i sagaene kan ofte virke litt diffuse for oss, og noen av dem er ikke lenger i bruk. Navnet Opplandene var for eksempel brukt om store områder rundt Viken (Oslo); det inkluderer Ringerike, Hadeland, Romerike og Toten. Navnet Vingulmork dekket området på østsiden av Oslofjorden.

Halvdan Svarte

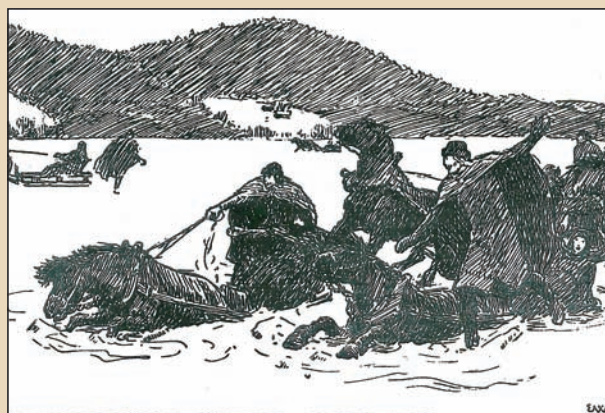
Den første kronen i kommunevåpenet til Hole symboliserer Halvdan Svarte. Det er også den første kongen vi møter i Snorres kongesagaer. Han levde fra ca. 810 til ca. 860. På den tiden var det mange som bar tittelen konge, uten at de styrte landet som en nasjonal konge. Disse kongene holdt særlig til i innlandsområdene på Østlandet, og utøvet et lokalt lederskap. Slike konger er ofte kalt småkonge, bygdekonge eller fylkeskonge.

Halvdan Svarte er mest kjent som far til Harald Hårfagre, Norges første rikskonge. Siden Halvdan var far til Harald Hårfagre, er det mange som har ment at da burde også Harald Hårfagre være symbolisert med en krone i kommunevåpenet. Selv om Halvdan var gift, hadde han barn med flere friller. I alle gamle kilder er Harald Hårfagre knyttet til Vestlandet, og han ble ifølge norgeshistorien Ågrip (fra ca. 1190) hauglagt ca. år 930 nær Haugesund, rundt 80 år gammel. Ingen skriftlige kilder viser at han hadde særlig kontakt med Ringerike og Østlandet. Derfor er det heller ikke

historisk grunnlag for å «gi» Harald Hårfagre noen kongekrone i Holes kommunevåpen.

Flere av de eldste skriftlige kildene knytter Halvdan Svarte til Stein. På første siden i Ågrip står følgende:

«Men såleis vart avferda til Halvdan (Svarte): Han var på veitsle på Hadeland, og då han køyrde frå veitsla i slede, drukna han i Røykenvik i Randsfjorden, ein stad som det var eit hol i isen til å vatna feet i. Sidan vart han ført til Stein på Ringerike og hauglagd der.»

Halvdan svarte går gjennom isen og drukner på Randsfjorden.

Det at Halvdan Svarte ble hauglagt på Stein, kan tolkes slik at Stein var en gård som sto ham svært nær. Siden gården Stein på Ringerike nevnes i hele 13 av de eldste skriftlige kilder, betyr det at gården må ha vært kjent i vide kretser gjennom middelalderen.

Sigurd Syr

Andre kongekrone i Holes kommunevåpen symboliserer Sigurd Syr (ca. 960-1018). I sagaene bærer også han tittelen konge. Sigurd nevnes som etterkommer av Halvdan Svarte i fjerde generasjon, og det er grunn til å tro at også han holdt til på kongsgården Stein. Sigurd Syr var blant de siste småkonger som ble kalt konge i Norge, og han blir meget positivt omtalt i Snorres kongesagaer. Sigurd Syr ble betegnet som den klokeste mann som var i Norge på den tiden, og den rikeste på løvsøre. Desuten skal han ha vært både fredsommelig og føyelig. Den store feiringen som Sigurd Syr og kona Åsta satte i gang for Olav (den hellige), da han kom hjem fra England og Frankrike i 1015 og ville ta kongemakten i Norge, er temmelig detaljert beskrevet i sagaen. Samme året var Sigurd Syr til god støtte for Olav på flere av tingene på Østlandet, så Olav ble valgt til rikskonge i 1015.

Sigurd Syr i åkeren. Tegning av Christian Krohg fra 1890-årene.

Olav den hellige

Tredje kongekrone i Holes kommunevåpen symboliserer Olav den hellige (995-1030). Selv om Olav den hellige trolig er den av de norske konger som er mest omtalt i litteraturen, er det svært lite som er skrevet om hans barndom. Den eldste skriftlige kilden jeg kjenner til som sier noe seriøst om Olav den helliges fødested, er biskop Jens Nilssøn (1538-1600). I sin bispevisitas fra 1591 skriver biskopen da han besøkte gården Bønsnes, at her sies Olav (den hellige) å være født. Det er formet som om noen har fortalt biskopen om fødestedet, og siden han har hendelsen med i visitasboken, tyder det på at han har funnet utsagnet troverdig. Hvem som står bak utsagnet, eller hva kilden til det kan være, kommer ikke frem i visitasen. Det man ellers kan merke seg, er at biskopen ikke nevner noe om at kirken ved gården Bønsnes skulle ha noe med Olav å gjøre.

Her tillater vi oss et lite sidesprang. Utover på 1900-tallet gikk det en historie om at Bønsneskirken var bygget av Olav den hellige, idet han under uvær på fjorden skulle ha bedt til Kvitekrist og lovet å bygge en kirke dersom han ble reddet (Bønsneskirken). Men det viser seg at historien om uværet og Olav bare er drøyt 100 år gammel, og kan derfor ikke kvalifiseres til å bli kalt et sagn. Historien om folk som i havsnød lover å bygge en kirke om de blir reddet, er en type historie som knyttes til flere kirker langs norskekysten.

I boken «Holes bidrag til den tidlige Norges-historien» gis det en mulig forklaring som går på at Bønsnes kirke kan ha tilknytning til slaget mellom birkebeinere og ribbunger på Leinestranda i 1221.

Den neste brikken om Olav den helliges fødested finner vi i sagaen om Olav den hellige. Den forteller at Olavs far, Harald Grenske, dro til Svitjod og fridde til dronning Sigrid Storråde, mens hans kone, Åsta, var gravid. (Svitjod er Uppland og deler av Västmanland i Sverige). Sigrid var klar over at Harald var gift, men Harald forklarte til Sigrid at hans kone Åsta ikke var av så gjev ætt som han, derfor fridde han til henne som dronning. Men dronningen likte ikke frieriet, så hun lot huset brenne ned der Harald og hans menn sov om natten. De omkom alle mann. Da Åsta fikk høre hva som hadde skjedd,

ble hun arg og reiste hjem til sin fars gård og fødte der sønnen Olav, en gang på 990-tallet. Åstas far, Gudbrand Kula, bodde ifølge sagaen på Oppplandene. Som nevnt omfattet Opplandene alt land omkring Viken, hvor også Ringerike er inkludert. Så dette kan stemme med opplysningene Jens Nilssøn fikk i 1591. Gården Bønsnes er ikke noe sted omtalt i sagaene eller andre skrifter fra den tiden. Første gang Bønsnes nevnes i skriftlige kilder, er ved et salg i 1457. Den har derfor ikke vært en kongsgård, i den betydning at kongen bodde der under veitsler.

Den neste brikken i fortellingen om barndommen til Olav den hellige finner vi i Olav Tryggvasons saga. Der står det at Olav Tryggvason for rundt på Østlandet og kristnet folket. Han kom til Ringerike og kristnet der Sigurd Syr og hans kone Åsta, som hadde giftet seg med Sigurd kort etter Harald Grenskes død. Olav Tryggvason kristnet også Olav, sønnen til Åsta, som da var 3 år gammel.

Det er rimelig å tro at Åsta hadde flyttet fra farsgården til kongsgården, Stein, da hun giftet seg med Sigurd Syr. Stein ligger 7 km nordøst for Bønsnes. I Olav den helliges saga står det uttrykkelig at Olav vokste opp i ungdommen hos stefaren sin, Sigurd Syr. Dermed har han tilbragt noen av sine ungdomsår på Stein, samtidig som hans fødested kan ha vært på gården Bønsnes.

En sterk indikator på at Olav den hellige har hatt tilknytning til Stein, ligger i myntskatten som ble funnet på Stein under restaureringen av kirkegulvet i 1924. Da ble det gjort et funn av 60 sølvmynter, som av en numismatiker (en som er spesialist på mynter, penger og medaljer) ble funnet å være preget i tiden 990 til 1029, altså til året før slaget på Stiklestad der Olav falt. Var myntskatten plassert der for å hindre at den kom i hendene til Olavs fiender?

Olav den hellige dør under slaget på Stiklestad. Maleri av Peter Nicolai Arbo fra 1860.

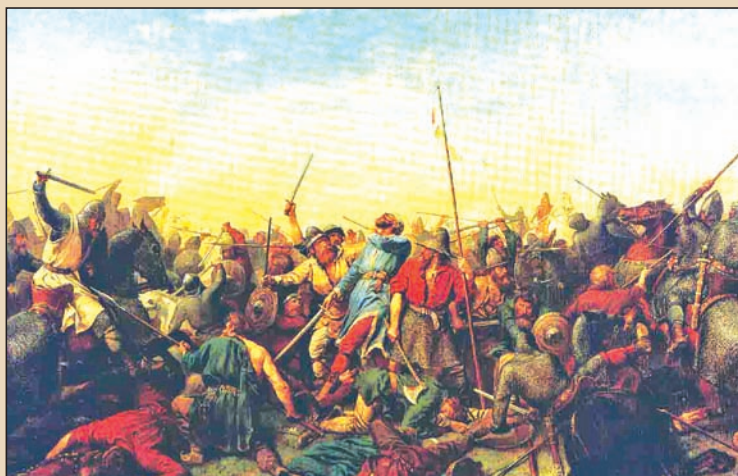
Harald Hardråde

Fjerde kongekrone i Holes kommunevåpen symboliserer Harald Hardråde (1015-1066). Som sønn av Sigurd Syr og Åsta, skjedde fødselen høyst sannsynlig på kongsgården Stein. Harald ble dermed halvbror til Olav (den hellige). Sigurd og Åsta fikk 5 barn gjennom de ca. 24 årene de var gift, og Harald var yngst.

Det heter om Harald Hardråde at han søkte strid og krig der han kunne finne det. Allerede som 15-åring dro han med en flokk på 600 mann til Trøndelag for å bistå Olav (den hellige) under slaget på Stiklestad i 1030. Der ble, som kjent, Olav drept, og Harald ble skadet. Men Harald fikk pleiet sine skader og flyktet videre via Sverige over til storfyrsten Jaroslav i Gardarike. Der ble han tatt vel imot, siden Jaroslav var gift med halvsøster til Olav (den helliges) kone. Harald deltok som kriger i hæren til Jaroslav et par år, før han som leder for 500 skandinaviske vikinger fulgte elvene sydovert til Svartehavet, og videre til Miklagard (dagens Istanbul). Der deltok Harald og flokken hans som krigere i den bysantinske keiserens hær. Gjennom ca. 9 år, frem til 1042 kriget Harald for den bysantinske keiseren. Han var med i hæren som kjempet mot muslimer på Sicilia, mot bulgarske opprørere og mot arabiske pirater, og han besøkte den hellige stad, Jerusalem. Som kriger røvet Harald til seg mye gods og gull, som han sendte videre til oppbevaring hos Jaroslav. Da han flyktet fra Miklagard dro han til Jaroslav, hvor han giftet seg med Ellisiv, datter til Jaroslav. Etter at par år hos svigerfaren i Gardarike, dro Harald tilbake til Norge. Gjennom forhandlinger med Magnus den gode, sønn av Olav den hellige, og konge i Norge fra 1035, ble de enige om å styre Norge sammen. Magnus døde imidlertid av sykdom etter bare to år. Fra da av ble Harald enekonge i Norge. Han gikk hardt frem, og derfor fikk han tilnavnet Hardråde.

I året 1066 dro Harald Hardråde fra Norge med en stor hær, om Shetland og Orknøyene til England, og

prøvde å få kongemakten der. I et overraskende slag ved Stamford bro så det, ifølge sagaen, ut til at Harald skulle klare å vinne. Men under kampene fikk han en pil i halsen, og det ble hans bane.

Harald Hardråde får en pil i strupen (sentralt i bildet) under slaget ved Stamford bro. Maleri av Peter Nicolai Arbo fra 1879.

Konklusjon

Jeg har her vist til historiske kilder som peker på at Olav den hellige kan være født på gården Bønsnes, selv om den aldri har vært en kongsgård slik som Stein. Ulike tekster i kongesagaene og de eldste skriftlige kilder, viser at vi med god grunn kan knytte Halvdan Svarte, Sigurd Syr, Olav den hellige og Harald Hardråde til kongsgården Stein i Hole, og at Hole med rette kan ha de fire kongekronene i sitt kommunevåpen. Men hvordan de virkelige hendelsene var om de fire kongenes fødested, barndom og virke, det ligger nok mye skjult i vår uskrevne historie.

Bønsnes kirke åpen i sommer

Bønsnes kirke er åpen for alle som ønsker å besøke vår flotte middelalder kirke.

Bønsnes kirke ligger vakkert til på Røyse, og rommer flere århundrer med lokalhistorie.

Kirken rommer kirkekunst helt tilbake til 1200-tallet. Når en går inn i kirken får en følelsen av å gå flere hundre år tilbake i tid.

Kirken er åpen til 7. august:
Tirsdag, torsdag og lørdag kl 11.00-15.00.
Med forbehold om andre arrangementer i kirka.

Velkommen.

Altartavle Bønsnes kirke.

Tårnagenter i Hole kirke

Tekst: Torun Eskevik Ruud - Foto: Trond Søndre

En solfylt maidag kom elleve 4.klassinger til Hole kirke for å være Tårnagenter. De hadde fått invitasjon til å utforske kirketårnet og kirkerommet sammen med familien. Vi laget et koronatilpasset opplegg der en og en familie gikk opp i kirketårnet og avsluttet nede i kirken. Flere av tårnagentene hadde med seg foreldre, besteforeldre og søsken. En av tårnvaktene satte i gang klokkene ved å trykke på en knapp. Mange måtte holde seg for ørene da klokkene kimte på full styrke. Skriften på den minste klokka var ett av mysteriene som ble løst uten problem: «Land, land, land, hør Herrens ord!»

Elin og Noralv Holm var tårnvakter og guider og kunne fortelle litt av hvert om kirken. De fleste tårnagentene visste svaret på gåten om hva som ligner «en balkong under solen», der presten taler, og som rimer på solen.

I år måtte tårnagentgudstjenesten gå ut, men til neste år satser vi på å ha opplegg både lørdag og søndag. Da vil både 8 – åringer og 9 – åringer i Hole få invitasjon. Kirken tilhører oss alle, og vi vil gjerne at barna skal bli kjent med alle kriker og kroker, høre om kirkens grunnvoll og Herre, Jesus, og få et

Det er mange trapper opp til klocketårnet.

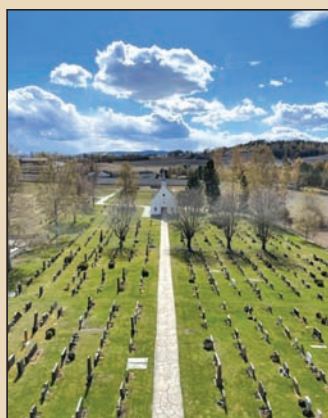
Utsikt fra klocketårnet.

eierforhold til sin lokale kirke. Vi vil at barn i Hole skal peke på kirkene våre og si: «Se, der er min kirke!» Kirken er åpen for alle og til høsten vil vi forhåpentligvis være i full gang med både gudstjenester, søndagsskole, Tweensklubb og kor. Takk til alle tårnagentene og familiene som tok turen til Hole kirke!

Takk til fotografen som tok mange flotte bilder!

En balkong under solen.

Utsikt over kirkegården.

Utsikt mot prestegården.

SPINK
Mobilbank for barn og unge

SPINK er appen som gir barn og unge under 15 år oversikt over hvor mye penger de har på bankkortet, og hva pengene har vært brukt til.

Les mer om SPINK: rhibank.no/spink

SpareBank 1
RINGERIKE HADELAND

Søndagsskolen

Tekst: Elin Tønderum Holm

Endelig ble det gudstjenester i kirka og vi fikk ha søndagsskole.

Vi fikk til 4 samlinger nå på slutten av vårhalvåret. Grunnet smitteverntiltak og fortsatt usikkerhet ble det ikke annonsert, men vi sendte meldinger og fikk samlet mange, og holdt likevel god avstand.

Det kom også flere nye barn på søndagsskolen og det er vi veldig glad for.

Temaet i år var om Jesus og tiden etter at han døde på korset, og hadde stått opp igjen.

Vi fikk være med når han for opp til himmelen, og i pinsen da han sendte den Hellige ånd, og hvordan de første kristne hadde gudstjenester.

Vi har gått tur ut på kirkegården og opp på gravhaugen. Barna har fått blader, bok og spist både popkorn og is, slik at fortellingene sanses med hele kroppen.

Bli med du også. Det er gøy på søndagsskolen.

Hvis dere vil ha melding når det er søndagsskole send ei melding til meg.

Elin Tønderum Holm, tlf 482 63 623.

Ivrige barn på søndagsskolen finner ut hva dagens supersetning fra bibelen er.

Søndagsskolen høsten 2021

29. august

19. september

10. oktober

24. oktober

7. november

14. november

21. november

5. desember

Hole Tweens

I høst starter vi opp igjen. Nå utvider vi slik at det er for alle dere som går i 5, 6, 7, 8. trinn. Samlingene er i Hole kirke fredager kl 18-20. og det blir 5 samlinger i høst, på disse kveldene:

15. oktober

22. oktober

5. november

19. november

3. desember

Det blir fortsatt Aldri Alene opplegg med film, oppgaver, aktiviteter, fellesskap, kirkevandring og mat. Vi håper dere foreldre kjører barna til kirken, slik at Tweensa kan få et fellesskap som er gøy, inspirerende og aktuelt for dem.

Vi gleder oss til fredagskvelder sammen!

Hilsen Noralv og Elin, tlf.: 482 63 623

Konfirmanter 2021

Bønsnes kirke søndag 5. sept.

Oliver Scott Bech Bjerke

Eirik Sergeev Gomnes

Nora Opdal

Hole kirke lørdag 11. sept.

Ane Bratli

Edda Bratli

Emma Beate Moe Brørby

Kristoffer Bye

Ida Eikre

Eivind Næssan Gaarder

Emil Rogne Glærum

Michelle Bredvold Bye Haugli

Carina Vangen-Skjerven

Andrea Jørgine Berg Hildisch

Andrea Nøklebye Lian

Amanda Flaaen Licius

Kjersti Moe Rønningen

Michelle Shelehova

Markus Randa Skjold

Pernille Alexandra Lein Sollie

Anette Thomasrud

Henrik Thomsen

Vetle Ose Almås

Mia Ruud Karlsen

Erik Oscar Langset

Caitlin Larsen Løvlid

Kasper Ullaland Meisal

Ola Fredriksen Moan

William Winther Moe

Kristian Rolund

Helene Østmø

Hole kirke 12. sept.

Tiril Bakken-Langslet

Julie Ellingsen

Adele Brandal Eriksen

Annabel Gundersen

Elise Haugsvær

Tuva Dokka Midtsundstad

Jonas Sollie Monclair

Elise Ullern Nicolaisen

Vilde Samuelsen

Amalie Simonsen

Kristian Marinus Støa

Ingrid Sneen Teigen

Berg Begravelsesbyrå
ETABL. 1975

Tove Raastad Kvernberg
Tlf.: 32 17 08 90
www.bergbegravelsesbyra.no

Telefonvakt hele døgnet
RINGERIKE - HOLE - JEVNAKER

Kvamme Urnes Begravelsesbyrå as

OSLOVEIEN 67 · HØNEFOSS

ALLTID TILGJENGELIG
32 14 13 65

RINGERIKE
JEVNAKER
HOLE

www.kvammeurnes.no

På Hole menighets Facebook-side kan dere bli varslet om alle gudstjenester og konserter i Hole menighet.

Oversikt over gudstjenesten finnes også på vår hjemmeside:
www.kirken.no/hole, og ukentlig kommer det annonse over kommende gudstjeneste i Ringerikes Blad.

Acantus

Begravelsesbyrå

Lisbeth Ravneng og Iver Koksrud
Røyseveien 99, 3530 Røyse

BYRÅET I HOLE

Tilgjengelig - når du trenger oss.
Tlf. 32 15 83 44

Hønefoss Begravelsesbyrå
SUKKEN A.S
Etablert 1912 - Nordre Torv 5
Tlf. 32 12 15 37
Alltid telefonvakt
HOLE - RINGERIKE - JEVNAKER

HØNEFOSS STENHUGGERI AS

Etablert 1910

Gravmonumenter - Inskripsjoner Oppussing

Tlf. 32 12 16 50 Mob.909 59 759 / 920 52 308
www.honefoss-stenhuggeri.com

REMA 1000

bare lave priser

VIK

Slekters gang

Døpte

Hole kirke

7. mars Christian Ullern
7. mars Oliver Sam Langset
6. juni Frida Rønning Bihli
6. juni Ola Dons Fagerås

Sollihøgda kapell

5. juni Hedvig Ousdal Bjerkerud

Vigde

Hole kirke

1. mai Ragnhild Nygård Floa og
Hans Caius Broch Jacoby

Gjesvold gård

3. april Ida Slagsvold Hekne og
Lars Harald Gjesvold

Døde

28. feb. Gry Hoff Hønningstad
8. mars Gerda Sofie Johansen
16. mars Øistein Kristensen
23. mars Kjell Arild Johannessen
30. mars Egil Strand
5. april Willy Ottersen
16. april Margrethe Pauline Helgerud
19. april Øistein Langslet
27. april Aril Dagfinn Hurum
28. mai Aage Berg
3. juni Margit Bjørg Harsson

STILLINGSANNONSE

Vil du bli vår nye kollega?

Vi søker kirketjener 30 % stilling. En kirketjener må være en kontaktskapende person som kan møte alle som kommer til kirken på en god måte både i sorg og glede. Du må være fleksibel og samarbeidsvillig, og ha evne til å legge til rette det praktiske i forbindelse med arrangementer. Kirketjeneren skal rydde og rengjøre kirken, sørge for at nødvendig utstyr er tilgjengelige, og for godt brann- og smittevern.

En kirketjener må kunne jobbe godt alene, men også samarbeide med flere gode kollegaer, brudepar, begravellesbyråer, og andre som bruker kirken.

Å være kirketjener medfører helgearbeid i hovedsak hver 3. helg, rullering jul- påske og konfirmasjon. Vi har fast begravellesdag tirsdag og fredag.

Stillingen kan la seg kombinere med studier, eller annen deltidsjobb.

Personlig egnethet vil bli tillagt stor vekt.

Den som blir ansatt må være medlem av Den norske kirke.

Lønn etter tariff, og pensjonsforsikring i KLP.

Søknad sendes mail ju726@kirken.no, eller Hole kirkelige fellestråd, Jomfrulandsveien 2, 3530 Røyse.

Merkes: Kirketjener. **Søknadsfrist 15. aug. 2021.**

VI SØKER OGSÅ FLERE FRIVILLIGE

Har du lyst til å være kirkevert?

Vi trenger kirkeverter til gudstjenestene i Hole. En kirkevert tar blant annet imot de som kommer til kirken, deler ut program, tar inn takkoffer, teller opp takkofferet etter gudstjenesten, hjelper kirketjener å rydde litt i bøker og brukte programmer, koker opp vann til kirkekaffe og bidrar ellers til smittevern og brannsikkerhet.

Eller tekstleser?

Vi trenger også tekstlesere.

En tekstleser leser opp kunngjøringer, ber samlingsbønnen og leser to tekster fra Bibelen på gudstjenesten.

Vi vil prøve å få til kurs for tekstlesere hvert år.

Er du interesserte i frivillig arbeid i kirken? sender du mail til: post.hole@kirken.no

Hvem - Hva - Hvor

Hole Kirkekontor

Jomfrulandsveien 2, 3530 Røyse

Tlf. 32 16 01 00

E-post: post.hole@kirken.no

Hjemmeside: www.kirken.no/hole

Kirkekontoret har redusert bemanning og åpningstid i sommer.

Uke 28, 30, og 31 er vi tilgjengelige på telefon og mail mandag og torsdag kl 10.00-14.00.

I uke 29 mandag og onsdag kl 10.00-14.00.

Fra uke 32 er vi tilbake til vanlig åpningstid som er mandag-torsdag kl 09.00-14.00.

Fredager stengt.

Av smitteverns hensyn er kirkekontoret stengt for besøkende.

Ansatte:

Morten Hansen Hunstad (Sokneprest) 413 40 870
mh766@kirken.no

Kaja Burhol Austad (Kapellan) 995 20 255
kaja.burhol.austad@ringerike.kirken.no

Grethe Ulversøy (Kantor) 970 94 009
gu335@kirken.no

Julie Ulven (Kirkeverge) 32 16 01 00
ju726@kirken.no

Torun Eskevik Ruud (Diakon) 32 16 01 00
tr327@kirken.no

Hildegunn Roos (Adm.sekretær) 32 16 01 00
post.hole@kirken.no

Kirketjenere og gravplassarbeidere:

Berit Gaardhammer 916 05 709

Rune Imsgard Andersen 479 58 452

John Johnsen 900 33 762

Nima Welo (Kirketjener) 970 16 922

Menighetsrådet/fellesrådet

Leder: Anne Hurum 924 00 571

Følg oss på: Facebook og instagram.

Ønsker du noen å snakke med?

KIRKENS SOS Tlf. 22 40 00 40

Gudstjenester

Sommer og høst 2021

18. juli kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

22. juli kl. 13.00

Hole kirke – minnegudstjeneste

29. juli kl. 19.00

Ute ved Bønsnes kirke – Olsokmesse

8. aug. kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

15. aug. kl. 11.00

Sollihøgda kapell – høymesse

29. aug. kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

5. sept. kl. 11.00 og 13.00

Bønsnes kirke – konfirmasjon

11. sept. kl. 10.30, 12.30 og 14.30

Hole kirke – konfirmasjon

12. sept. kl. 11.00 og 13.00

Hole kirke – konfirmasjon

19. sept. kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

26. sept. kl. 11.00

Hole kirke – prestenasjonsgudstjeneste

3. okt. kl. 11.00

Hole kirke – høsttakkefest

10. okt. kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

17. okt. kl. 11.00

Hole kirke – gudstjeneste for små og store

24. okt. kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

31. okt. kl. 11.00

Sollihøgda kapell – gudstjeneste for små og store

6. nov. kl. 17.00 og 19.00

Hole kirke – minnegudstjeneste

7. nov. kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

14. nov. kl. 11.00 – Hole kirke – høymesse

Konfirmantjubileet utsatt fra 2020

21. nov. kl. 11.00 – Hole kirke – høymesse

Konfirmantjubileet

28. nov. kl. 11.00

Hole kirke – Lys Våken gudstjeneste

5. des. kl. 11.00

Hole kirke – høymesse

Med forbehold om endringer.